

***Technologie produkcji
szkótkarskiej***

1. Rozmnażanie generatywne

Rozmnażanie generatywne z nasion jest najbardziej wydajnym sposobem rozmnażania, dającym najzdrowsze rośliny.

Rozmnaża się tak gatunki i odmiany botaniczne oraz niektóre formy ozdobne powtarzające genotyp z nasion.

Firmy nasienne oferują nasiona z gwarancją jakości (pochodzenie i wartość siewna).
Przed zamówieniem nasion szkółkarz musi dobrze wybrać, skąd może sprowadzić nasiona, żeby uzyskane rośliny nadawały się do warunków przyszłego siedliska.

W rozmnażaniu generatywnym (produkcji siewek) wyróżnia się następujące etapy:

- * pozyskiwanie nasion (zbiór i czyszczenie),
  - * postępowanie z nasionami (przechowywanie, zabiegi ułatwiające kiełkowanie, przygotowanie do siewu),
  - * przygotowanie miejsca wysiewu,
  - * wysiew i zabiegi po wysiewie,
  - * wykopywanie siewek.

Ilość nasion wytwarzanych przez drzewa i krzewy zależy od różnych czynników. Najlepiej owocuje, niezależnie od pogody i daje nasiona polna róża.

Nie trzeba, więc tworzyć rezerw na lata nieurodzaju.

Bardziej zawodne bywają zbiory nasion gatunków o kwiatach wrażliwych na przymrozki lub owadopylnych kwitnących przy złej pogodzie, np. żywotnik olbrzymi.

Z tych powodów przechowuje się rezerwę nasion.

Do zbioru wybierane są rośliny i stanowiska o sprawdzonej wartości genetycznej matecznika i potomstwa.

Termin zbioru nasion jest specyficzny dla gatunku.

W maju zbiera się nasiona wierzb, topoli i wiązów, a w czerwcu i lipcu nasiona klonu srebrzystego.

U gatunków z nasionami rozsiewanymi przez wiatr termin zbioru bywa krótki i może zmieniać się zależnie od przebiegu pogody.

Na sposób wydobycia nasion z owoców ma wpływ ich budowa, z suchych nasiona wysypują się po wysuszeniu, a potem oczyszcza się je na sitach.

Nasiona z owoców soczystych, po ich maceracji i rozdrobnieniu, czyści się na mokro przemywając wodą, oddziela się miąższ i puste nasiona od pełnych, a po wysuszeniu czyści się na sitach.

Nasiona wierzby, topoli i wiązów należy wysiewać zaraz po zbiorze.

U magnolii, kasztanowca i buka występują tzw. nasiona miękkie, a więc nie należy ich dosuszać, ponieważ stracą zdolność kiełkowania.

Większość nasion można przechowywać kilka lat, pod warunkiem zahamowania procesów życiowych (nasiona suche w niskiej temperaturze).

Hormonem spoczynkowym w nasionach jest kwas abscyzynowy.

W celu przerwania spoczynku nasion można poddać je następującym procesom:

- stratyfikacji,
- skaryfikacji,
- impakcji.

Stratyfikacja

to przerwanie spoczynku nasion w niskiej temperaturze 3-8° C, w podłożu zawierającym dobrą wilgotność oraz dostateczny dostęp tlenu.

Skaryfikacja

to przerwanie spoczynku nasion poprzez mechaniczne uszkodzenie nieprzepuszczalnych łupin (ścieranie łupiny nasiennej).

Impakcja

to przerwanie spoczynku nasion przez kruszenie łupin rozpędzonych siłą odśrodkową lub strumieniem powietrza przy uderzeniu o przeszkodę.

Nasiona grubonasienne, mniej wymagające wysiewa się wprost do gruntu. Stanowisko powinno być osłonięte, a gleba łatwo nagrzewająca się, żyzna i wolna od chwastów oraz szkodników.

Gatunki drobnonasienne i bardzo wymagające wysiewa się w pomieszczeniach i pod osłonami w podłoża przygotowane do wysiewu.

Większe partie nasion do gruntu wysiewa się siewnikami leśnymi w systemie pasowo-rzędowym umożliwiającym mechaniczną uprawę gleby w szkółce, a rozstawa roślin zależy od wielkości nasion i siły wzrostu siewek.

W celu lepszego rozwinięcia systemu korzeniowego stosuje się pikowanie siewek. Podczas wzrostu siewek stosuje się zabiegi takie jak: nawożenie, odchwaszczanie, nawadnianie oraz ochronę roślin przed chorobami i szkodnikami.

Siewki wykopuje się i wysadza do szkótek materiału dorosłego jesienią albo wiosną, po przechowaniu w chłodniach lub dołownikach. W dużych szkótkach siewki wykopuje się wyorywaczem szkółkarskim.

Po wykopaniu siewki chroni się przed wysychaniem i sortuje wg norm.